

ZBIÓR

INTERNOWANI

Żołnierze 2 DSP
w Szwajcarii

1940 – 1945 , [1946 -2010]

III – 1/1

Archiwum Muzeum Polskiego w Rapperswilu

Rapperswil 2013 (2017)

I. Dzieje twórcy zbioru

Formowanie 2 Dywizji Strzelców Pieszych zaczęło się 11 listopada 1939 r. na terenie Francji w departamencie Deux-Sevres. 30 maja 1940 r. dywizja weszła w skład 45 korpusu gen. Daille. Jej dowódcą został płk Bronisław Prugar-Ketling awansowany do stopnia generała brygady. W połowie czerwca 1940 2DSP liczyła 15 863 żołnierzy.

W dniach 18 – 19 czerwca 1940 r. 2DSP stoczyła zacięte boje w rejonie Maiche i St. Hippolyte, gdzie osłaniała wycofujący się 45 korpus francuski. Z 19 na 20 czerwca zgodnie z rozkazem gen. Daille francuskie i polskie oddziały w liczbie 41 869 żołnierzy przekroczyły granicę francusko-szwajcarską i zostały internowane na terytorium Szwajcarii.

Dla rządu Szwajcarii pojawienie się tak dużej ilości żołnierzy stanowiło problem. Szwajcarzy chcieli przede wszystkim zachować neutralność, z drugiej strony jednak musieli respektować ogólnie przyjęte prawa zwyczajowe oraz konwencje międzynarodowe, których byli sygnatariuszami.

Po kapitulacji Francji na przełomie stycznia i lutego 1941 r. żołnierze francuscy powrócili do Francji, a Polacy zostali w Szwajcarii.

W pierwszym okresie internowania żołnierzy polskich umieszczono w halach sportowych, stodołach, a oficerów w domach prywatnych. Wprowadzono szereg represyjnych przepisów. Dopiero groźba niemieckiego uderzenia na Szwajcarię skłoniła głównodowodzącego jej armią gen. Henri Guissana do refleksji nad możliwością włączenia zaprawionej w bojach 2DSP do działań wojennych. Szczególnie wymowny charakter miała wizyta gen. Guissana u gen. Prugara-Ketlinga podczas, której ustalono, że w razie wojny z III Rzeszą internowana 2DSP weźmie udział w walkach wraz z armią szwajcarską

Zasadnicze zmiany w życiu internowanych nastąpiły wiosną 1941 r., gdy zostali oni zakwaterowani na terenie siedmiu zgrupowań, tzw. Secteur d'Internement, które swoim zasięgiem obejmowały całą Szwajcarię.

Były to:

1. Odcinek Baselland z siedzibą w Baden
2. Odcinek Graubunden z siedzibą w Chur
3. Odcinek Reuss z siedzibą w Kussnacht
4. Odcinek Rhone z siedzibą w Aigle
5. Odcinek Seeland z siedzibą w St. Blaise
6. Odcinek Tessin z siedzibą w Lugano
7. Odcinek Thurgau z siedzibą w Wil

Na czele każdego odcinka stał oficer sztabowy, któremu podlegali żołnierze internowani na danym terenie. W skład odcinków wchodziły obozy macierzyste składające się z kilku oddziałów pracy, dowodzonych przez polskiego oficera. Całość dowodzenia dywizją zatrzymał w swoim ręku gen. B. Prugar-Ketling i jego sztab.

W tym też okresie Polacy zostali skierowani do prac fizycznych polowych, budowlanych, ziemnych. Średnio na rzecz gospodarki szwajcarskiej pracowało 10 tys. internowanych. Czas pracy został określony przez szwajcarskie władze internowania i wynosił 8 godzin dziennie, które w 1943 r. zostały zwiększone do 9 godz. Praktycznie jednak żołnierze pracowali znacznie dłużej.

Integralną część codziennego życia internowanych stanowiła działalność kulturalna i rekreacyjno-sportowa. Organizowano wieczory świetlicowe, uroczystości religijne, obchody rocznic ważniejszych wydarzeń narodowych. Dużą popularnością cieszyły się występy teatrów żołnierskich, zwłaszcza dywizyjnego teatru „Maryna”, który do czerwca 1944 r. wystawił 140 przedstawień.

Istotną rolę w życiu kulturalnym odgrywały chóry żołnierskie i chóry obozów akademickich, które występowały w wielu szwajcarskich miastach.

Znaczący wpływ na zachowanie dobrej kondycji fizycznej internowanych miała działalność sportowa. W obozach istniały drużyny piłki nożnej, siatkowej, koszykowej, trenowano boks i grano w tenisa stołowego.

Od początku internowania z dowództwem i poszczególnymi obozami współpracowało Muzeum Polskie w Rapperswilu, dzięki czemu internowani żołnierze mieli możliwość wypożyczania książek z biblioteki muzealnej .

Dowództwo 2DSP podjęło działania mające na celu umożliwienie polskim żołnierzom studia na szwajcarskich uczelniach. W dniu 6 lipca 1940 r. gen. B. Prugar-Ketling wydał pierwsze zarządzenie w tej sprawie. Powstały trzy akademickie obozy dla internowanych: w Winterthur, Fryburgu i Herisau. Rozpoczęcie roku akademickiego nastąpiło 30 października 1940 r. Inspektorem Internowanych Obozów Uniwersyteckich i Polskiego Obozu Licealnego został płk prof. Max Zeller. Do jego obowiązków należała opieka i nadzór nad obozami akademickimi.

Obozy uniwersyteckie zorganizowane zostały wg. schematu wojskowego. Funkcjonowały dwa rodzaje administracji: wojskowa i naukowa. Administrację wojskową tworzyli komendanci i kadra oficerska, a naukową – naukowcy szwajcarscy. Każdy żołnierz-student podlegał dyscyplinie wojskowej.

Największy polski obóz akademicki znajdował się w Winterthur. Funkcję rektora pełnił prof. Charles Andrea, b. rektor Politechniki w Zurychu. Polacy studiowali tutaj na 6 wydziałach politechnicznych i czterech uniwersyteckich. Wykłady odbywały się w j. niemieckim. Polacy najliczniej studiowali na wydziale budowy maszyn i elektrotechnicznym. W sumie w Winterthur studiowało 419 żołnierzy, studia ukończyło 90 internowanych, z czego 59 uzyskało stopień naukowy doktora.

Drugi obóz uniwersytecki utworzono we Fryburgu, który działał we współpracy z tamtejszym Uniwersytetem, gdzie językami wykładowymi był francuski i niemiecki. Rektorem obozu został prof. Edward Gros, a po jego śmierci w 1944 r. prof. dr Alfred Siegwald. Studiowano tutaj na dwóch wydziałach: prawie i humanistycznym. Ogółem w obozie we Fryburgu studiowało 247 żołnierzy, studia ukończyło 141 internowanych, z czego 33 uzyskało tytuł doktora, a 1 doktora habilitowanego.

Kolejny obóz w Sirnach związany był z Wyższą Szkołą Handlową w St. Gallen. Obóz ten przeniesiono do Gossau, a później do Herisau. Jego rektorem był Max Wildi. Ogółem studiowało tutaj 101 internowanych, studia ukończyło 59, w tym 10 otrzymało tytuł doktora.

6 listopada 1940 r. utworzono także Polski Obóz Licealny, którego dyrektorem został dr Władysław Drobny. Siedzibą POL był Wetzikon. Działalność dydaktyczną prowadzono w oparciu o polskie programy, regulaminy i tradycje. W ciągu czterech lat istnienia obozu polskie matury złożyło 185 żołnierzy.

Po zakończeniu wojny, w maju 1945 r. rozpoczęto ewakuację żołnierzy ze Szwajcarii, głównie do Francji, gdzie w Lille czekali na demobilizację. W lipcu 1945 r. alianci wycofali uznanie dla rządu polskiego w Londynie. Pod ich wpływem postąpił tak samo rząd szwajcarski i za legalną władzę polską uznał rząd komunistyczny. Internowanie zostało zakończone.

Gen. B. Prugar-Ketling z około połową żołnierzy powrócił do kraju, prawie 1000 internowanych pozostało w Szwajcarii, reszta rozjechała się po świecie.

II. Dzieje zbioru

Na zbiór składają się materiały archiwalne wytworzone przez wielu twórców: sztab 2 DSP, poszczególne obozy internowania, obozy akademickie, żołnierzy, stowarzyszenia. Materiały te przekazywano do Muzeum Polskiego w Rapperswilu w latach 80-tych i 90-tych XX wieku przez polskie organizacje działające w Szwajcarii, takie jak: Stowarzyszenie

Polskich Kombatantów, Koło Żołnierzy 2DSP w Szwajcarii, Związek b. Asystentów i Studentów Obozu Uniwersyteckiego w WSH w St. Gallen, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Polskich w Szwajcarii oraz przez prywatne osoby ze Szwajcarii i Polski. Brak jest ewidencji ofiarodawców. Zbiór jest otwarty i nadal napływają materiały związane z 2DSP.

III. Charakterystyka archiwalna zbioru

Zbiór nosi nazwę *Żołnierze 2DSP internowani w Szwajcarii* i obejmuje lata 1940 – 2010. Po uporządkowaniu liczy 131 j.a., co stanowi 1,6 m.b. Zachowane materiały to przede wszystkim dokumentacja aktowa w postaci rękopisów, maszynopisów, odbitek kserograficznych. Uzupełniają ją druki (wycinki prasowe, czasopisma) i nieliczne fotografie. Językiem materiałów jest niemiecki, polski, francuski. Po uporządkowaniu całość została umieszczona w teczkach, a te w pudłach zabezpieczających. Stan fizyczny akt jest dobry. Brakowania nie przeprowadzono.

IV. Charakterystyka zawartości zbioru

Materiały wchodzące w skład zbioru stanowią doskonałe źródło do dziejów 2DSP. Dokumenty ilustrujące walki 2DSP we Francji stanowią jednostki archiwalne o sygn. 1-2.

Następną grupę stanowią materiały ukazujące prawne i organizacyjne aspekty internowania. Na uwagę zasługuje Kronika II/5 Małopolskiego Pułku Strzelców Pieszych, którego żołnierze weszli w skład 2DSP.

Największą grupę akt tworzą materiały akademickich obozów, na których studiowali internowani, sygn.: 14 – 85. Są to rozkłady zajęć, listy studentów, wyniki egzaminów, dokumentacja finansowa.

Kolejną bardzo interesującą grupę stanowią materiały powstałe w wyniku działalności kulturalnej żołnierzy 2DSP, sygn.: 86 – 101. Jednostki archiwalne 86 i 89 obejmują programy koncertów chórów żołnierskich i Żołnierskiego Teatru 2DSP „Maryna”. W grupie tej zawarte są także materiały twórczości artystycznej i literackiej internowanych.

Jedną jednostką archiwalną o sygn.: 102 dokumentuje działalność sportową 2DSP.

Następną grupę akt tworzy korespondencja internowanych zgromadzona w pięciu jednostkach, sygn.: 103 – 107. Są to głównie listy, które żołnierze otrzymywali z kraju.

Pozostałe materiały zaliczone zostały do załączników, sygn.: 108 – 131. Składają się na nie: wspomnienia i opracowania historyczne poświęcone 2DSP (sygn.: 108 - 121), materiały ulotne, w tym m.in. kalendarzyki i mszalniki żołnierskie (sygn.: 122 – 127), płyty gramofonowe (sygn.: 128) oraz obiekty materialne: znaki, odznaki, medaliki (sygn.: 129). Zapisy uroczystości powojennych szwajcarskich i polskich poświęcone żołnierzom 2DSP znajdują się w jednostkach archiwalnych o sygn.: 130 i 131.

V. Analiza metod porządkowania

Materiały trafiały do Muzeum Polskiego w Rapperswilu w stanie nieuporządkowanym. Prace porządkowe przeprowadziły Ewa Furmańska i Izabela Gass w sierpniu 2013 r. Polegały one na formowaniu jednostek (większość utworzono od podstaw z rozsypu), nadaniu układu oraz inwentaryzacji. Materiałom nadano układ rzeczowo-chronologiczny. Tytuły jednostek archiwalnych, z kilkoma wyjątkami, zostały zredagowane w języku polskim. Usunięto elementy metalowe, całość paginowano. Inwentarz książkowy sporządzono w edytorze tekstów WORD.

Bibliografia

1. *Nasza Droga. Dzieje 2-ej Dywizji Strzelców Pieszych. Francja-Szwajcaria, 1939 – 1945.* Praca zbiorowa, Londyn 1960
2. St. Piekarski, *Polskie Muzy w krajobrazie Szwajcarii.* Warszawa 2002
3. J. Smoliński, *Żołnierze polscy internowani w Szwajcarii (1940 – 1945).* Warszawa 2010
4. J. Smoliński, *Polacy internowani w Szwajcarii (1940 - 1945).* Warszawa 2005

SPIS TREŚCI ZBIORU

Żołnierze 2 DSP internowani w Szwajcarii 1940 – 1945, [1946 – 2010]

I.	Walki 2 DSP we Francji	sygn.: 1-2
II.	Prawne i organizacyjne aspekty internowania	sygn.: 3-13
III.	Działalność naukowo – oświatowa	sygn.: 14-85
IV.	Działalność kulturalna	sygn.: 86-101
V.	Działalność sportowa	sygn.: 102
VI.	Korespondencja internowanych	sygn.: 103-107
VII.	Załączniki	sygn.: 108-131
	A. Wspomnienia, opracowania, artykuły	sygn.: 108-121
	B. Materiały ulotne	sygn.: 122-127
	C. Płyty gramofonowe	sygn.: 128
	D. Znaki, odznaki, medaliki	sygn.: 129
	E. Uroczystości polsko-szwajcarskie	sygn.: 130-131
	F. Materiały załączone w 2017 - niezdygitalizowane	sygn.: 132-146

Aneksy 1 - 9

I. Walki 2 DSP we Francji

1. **Rozkazy wymarszu i działań**
1940, ksero, rkp. i msp., m. l., k.2
2. **2-gi Warszawski P.A.L. [Pułk Artylerii Lekkiej]. Dziennik działań I Dyonu**
1940, [1971], msp., m. l., k. 64 (w zał. notatka mjr K. Napieralskiego z 1971 r.)

II. Prawne i organizacyjne aspekty internowania

3. **Ogłoszenia i rozkazy obwieszczenia. Dyplom odbycia kampanii francuskiej**
1940-1941, 1945 msp., ksero mps., druk, m. l., j. fran., niem., pol., k. 25
4. **Internierten-Lista**
Ok. 1945, msp., m. l., j.niem., k. 1
5. **Odcinki Internowania – Odcinek Graubünden**
Wykaz żołnierzy 4 Warszawskiego Pułku Strzelców Pieszych, korespondencja 1943, 1944, msp., ksero mps., m. l., k. 4
6. **Odcinki Internowania – Odcinek Graubünden**
Obóz macierzysty w Chur – Oddziały pracy w Arosa, Bruhl, Chur, Tarasp, Trimmis
Meldunki i sprawozdania finansowe
1942-1943, rkp., msp., m. l., j.niem., j.pol., k. 48
7. **Odcinki Internowania – Odcinek Graubünden**
Obóz macierzysty w Ilanz – Oddziały pracy w Etziken, Ilanz, Peilerwald-Vals, Ruis, Taranasa, Waltensburg
Meldunki i sprawozdania finansowe
1942-1943, rkp., msp., m. l., k. 52
8. **Odcinki Internowania – Odcinek Graubünden**
Obóz macierzysty w Rodels
Meldunki i sprawozdania finansowe
1942-1945, rkp., msp., m. l., j. niem., pol., k. 127
9. **Odcinki Internowania – Odcinek Graubünden**
Obóz macierzysty w Safien-Platz – Oddziały pracz w Grossalp, Neukirch, Peilerboden, Safien-Platz
Meldunki i sprawozdania finansowe
1942-1943, rkp., msp., m. l., k. 9
10. **Odcinki Internowania – Odcinek Graubünden**
Obóz macierzysty w Val-Platz – Oddział pracy w Felsenbach
Meldunki i sprawozdania finansowe
1943, msp., m. l., k. 2

11. Odcinki Internowania – nieustalone

Obozy pracy w Lutzelfluch, Weier

1940, msp., m. l., k. 3

12. Obozy specjalne

Obóz Büren nad Aare

Odezwa

1940, druk, m. l., j. niem., k.2

13. Kronika II/5 Małopolskiego Pułku Strzelców Pieszych

1940-1943, rkp, msp., poszyt, m. l., j. niem., pol., k.202 (w tym 1 fot)
(w tekście wklejone 61 fot i 8 map rkp)

III. Działalność naukowo-oświatowa

14. Inspektor Internowanych Obozów Uniwersyteckich i Polskiego Obozu Licealnego

Komunikaty, protokoły, rozkazy

1940-1944, msp., m. l., j. niem., k. 10

15. Inspektor Internowanych Obozów Uniwersyteckich i Polskiego Obozu Licealnego

Korespondencja wpływająca. Korespondenci:

1. Dybowski Y.T.,
2. Janiszewski Mieczysław
3. Joskowicz A.
4. Kryski Tadeusz
5. Lewicki Aleksander
6. Mieleń Aleksander
7. Sitnicki Edmund
8. Taras Tadeusz
9. Wójcik Zdzisław

1943-1946, rkp, msp., m. l., j. fran., niem., pol., k.33

16. Inspektor Internowanych Obozów Uniwersyteckich i Polskiego Obozu Licealnego

Płk. dypl. prof. Max Zeller

Kpt. Oskar Kropf-Sobeczko

Dyplom nadania Srebrnego Krzyża Zasługi, fot. laserowa

1954, b.d., m. l., k.2 (w tym 1 fot. laserowa)

17. Dowódca Zgrupowania Oddziałów DSP

Rozkazy dla obozów uniwersyteckich

1942, rkp., msp., m. l., j. fran., niem., pol., k.6

18. Akademicki Obóz Winterthur

Instrukcje, rozkazy

Ok. 1940-1946, msp., powielany, m. l., j. niem., pol., k. 12

19. Akademicki Obóz Winterthur

Sprawozdania z roku akademickiego 1942-1943
1943-1944, msp., mps. powiel., m. l., j. niem., pol., k. 9

20. Akademicki Obóz Winterthur

Korespondencja wpływająca. Korespondenci:

1. Egger S.
  2. Gacka Stanisław
  3. Kägi Werner
  4. Prisoners Parcels, British Red Cross and Order of St. John War Organisation (Koperta)
- 1942, 1945, b. d., rkp, msp, m. l., j. niem., k. 10

21. Akademicki Obóz Winterthur

Wykaz studentów na kierunku Architektura. Nazwiska od B-Z
1944, druk ze wstawkami msp., m. l., j. niem., k. 83

22. Akademicki Obóz Winterthur

Wykaz studentów na kierunku Budownictwo Maszyn. Nazwiska od B-Z
1944, druk ze wstawkami msp., m. l., j. niem., k. 149

23. Akademicki Obóz Winterthur

Wykaz studentów na kierunku Chemia. Nazwiska od A-Z
1945, druk ze wstawkami msp., m.l., j. niem, k.139

24. Akademicki Obóz Winterthur

Wykaz studentów na kierunku Elektronika. Nazwiska od A-W
1944, druk ze wstawkami msp., m. l., j. niem, k. 128

25. Akademicki Obóz Winterthur

Wykaz studentów na kierunku Inżyniera Lądowa .Nazwiska od A-W
1944, druk ze wstawkami msp., m. l., j. niem, k. 82

26. Akademicki Obóz Winterthur

Wykaz studentów na kierunku Medycyna. Nazwiska od A-W
1944, druk ze wstawkami msp., m. l., j. niem, k. 81

27. Akademicki Obóz Winterthur

Wykaz studentów na kierunku Pedagogika. Nazwiska od B-S
1944, druk ze wstawkami msp., m. l., j. niem, k. 67

28. Akademicki Obóz Winterthur

Wykaz studentów na kierunku Prawa. Nazwiska od A-U
1944, druk ze wstawkami msp., m. l., j. niem, k. 87

29. Akademicki Obóz Winterthur

Wykaz studentów na kierunku Rolnictwo . Nazwiska od A-W
1944, druk ze wstawkami msp., m. l., j. niem, k. 72

30. Akademicki Obóz Winterthur

Wykaz studentów na kierunku Weterynaria . Nazwiska od G-Z

1944, druk ze wstawkami msp., m. l., j. niem, k. 87

31. Akademicki Obóz Winterthur

Rozkład zajęć na semestr letni 1940-1941 (2 egz.)

1940-1941, msp. powiel., druk z wstawkami rkp., poszyty, j. niem., k. 269

32. Akademicki Obóz Winterthur

Rozkład zajęć na semestr zimowy 1940-1941 (2 egz.)

1940-1941, msp. powiel., druk z wstawkami rkp., poszyty, j. niem., k. 356

33. Akademicki Obóz Winterthur

Rozkład zajęć na semestr letni 1941-1942 (2 egz.)

1941-1942, druk z wstawkami rkp., poszyty, j. niem., k. 435

34. Akademicki Obóz Winterthur

Rozkład zajęć na semestr zimowy 1941-1942

1941-1942, druk z wstawkami rkp., poszyty, j. niem., k. 470

35. Akademicki Obóz Winterthur

Rozkład zajęć na semestr letni 1942-1943

1942-1943, druk z wstawkami, poszyty, j. niem., k. 464

36. Akademicki Obóz Winterthur

Rozkład zajęć na semestr zimowy 1942-1943

1942-1943, druk z wstawkami rkp., poszyty, j. niem., k. 482

37. Akademicki Obóz Winterthur

Rozkład zajęć na semestr zimowy 1943-1944 (2 egz.)

1943-1944, druk z wstawkami rkp., poszyty, j. niem., k. 452

38. Akademicki Obóz Winterthur

Organizacja, rozkład zajęć, wykaz studentów i pracowników naukowych,
liczba studentów

1940-1946, rkp., msp., m. l., j. niem., pol., k. 32

39. Akademicki Obóz Winterthur

Dyplom ukończenia studiów

1943, druk, m. l., j. niem., k. 1

40. Akademicki Obóz Winterthur

Działalność artystyczna. Programy koncertów

1940-1945, druk, poszyty, fot., m.l., j. fran., niem., k. 61 (w tym 1 fot.)

41. Akademicki Obóz Winterthur

Świetlica studencka

Księga wpisów, laurka dla *matki chrzestnej*

1941-1943, rkp., m. l. i poszyt, j. fran., pol. k. 15

- 42. Akademicki Obóz Winterthur**
Pocztówki świąteczne wydane przez Polskie Stowarzyszenie Studentów
w Winterthur
1949 [?], druk, k. 50
- 43. Akademicki Obóz Winterthur (barak teczki?)**
Adam Vetulani, *Obozy uniwersyteckie*
Tekst
1943, msp., m.l., k.6
- 44. Akademicki Obóz Winterthur**
Erster Band, *Zbiór prac naukowych internowanych polskich w Szwajcarii*
1943, druk, poszyt, j. niem., k. 12
- 45. Akademicki Obóz Fryburg**
Rozkazy, sprawozdania, zawiadomienia, oświadczenia
1943 – 1946, rkp, msp., m.l., j. franc., niem, pol., k.24
- 46. Akademicki Obóz Fryburg**
Wykazy studentów, doktorantów, pracowników naukowych
1943-1946, msp., m. l., j. franc., niem., k. 55
- 47. Akademicki Obóz Fryburg**
Rozkład i wyniki egzaminów, listy studentów przystępujących do
sesji egzaminacyjnej
1943-1945, msp., m. l., j. franc., pol., k. 47
- 48. Akademicki Obóz Fryburg**
Regulaminy i programy studiów, egzaminy, uznanie polskich dyplomów
magistra
1943-1944, msp., m. l., j. franc., pol., k. 20
- 49. Akademicki Obóz Fryburg**
Tytuły prac licencjackich i doktorskich
Ok. 1945, rkp., msp., m. l., j. franc., pol., k. 4
- 50. Akademicki Obóz Fryburg**
Korespondencja wychodząca. Korespondenci: Armee suisse - Konkursamt
1943-1958, rkp., msp., m. l., j. franc., niem., k. 274, zob. aneks 1
- 51. Akademicki Obóz Fryburg**
Korespondencja wychodząca. Korespondenci: Liesker G. J. – Zielińska-
Studzińska Halina
1940, 1943-1946, rkp., msp., m. l., j. franc., niem., pol., k. 42, zob. aneks 1
- 52. Akademicki Obóz Fryburg (teczka A i B)**
Korespondencja wpływająca . Korespondenci: Academia Friburgensis – Zeller
Max
1941-1946, rkp., msp., druk z wstawkami rkp., m. l., j. franc., niem., pol., k.
155 +121, zob. aneks 2

- 53. Akademicki Obóz Fryburg**
Sprawy studentów. Nazwiska: Aleksandrowicz M. – Ptak Franciszek
1943-1948, rkp., msp., m. l., j. franc., niem., pol., k. 85, zob. aneks 3
- 54. Akademicki Obóz Fryburg**
Sprawy studentów. Nazwiska: Schwarzstein Symcha Jerzy – Woytasiński Z.
1943-1946, rkp., msp., m. l., j. franc., niem., pol., k. 38, zob. aneks 3
- 55. Akademicki Obóz Fryburg**
Sprawy studentów – skarga Egona Hoffmanna na mjr Jana Nowaczyńskiego
1945, msp., m. l., j. franc., niem., k. 19
- 56. Akademicki Obóz Fryburg**
Druki dyplomu, karty egzaminacyjne
B.d.,druk, m. l., j. franc., k. 5
- 57. Akademicki Obóz Fryburg**
Projekty pism, wykaz artykułów do druku, notatki
1944-1951, rkp., msp., j. pol., franc., niem., k. 35
- 58. Akademicki Obóz Fryburg**
Dokumentacja finansowa
Pokwitowania, raporty finansowe
1943-1945, rkp., msp., druk, m. l., j. franc., niem., k. 246
- 59. Akademicki Obóz Fryburg**
Dokumentacja finansowa
Listy wypłat zasiłków studenckich, pokwitowania kasowe, korespondencja
1943-1945, rkp., msp., druk, m. l., j. franc., niem., pol., k. 118
- 60. Akademicki Obóz Fryburg**
Projekt tablicy pamiątkowej poświęconej studentom z 2 DSP i profesorom
Uniwersytetu we Fryburgu
1966, msp., m. l., j. franc., k. 4
- 61. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)**
Książka rozkazów dzienn.[ych] od dn. 6 III 44 do dn. 16 XI. 45. od nr 53 do 391
1944-1945, rkp., poszyt, k. 120
- 62. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)**
Nabór na studia
Odezwy, rozkazy, listy studentów, plan zajęć
1940-1941, msp., m. l., j. niem, pol., k. 36
- 63. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)**
Listy obecności studentów
B.d., rkp., m. l., j. niem, ros., k. 10
- 64. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)**
Plan egzaminów z poszczególnych przedmiotów

1941-1944, msp., msp. powielany, m. l., j. niem, pol., k. 8

65. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)

Wyniki sesji egzaminacyjnej serii I

[1940-1941?], druk z wstawkami rkp., m. l., j. niem., k. 100

66. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)

Wyniki sesji egzaminacyjnej serii II

[1940-1941?], druk z wstawkami rkp., m. l., j. niem., k. 82

67. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)

Wyniki egzaminów, tematy egzaminacyjne

1942-1943, msp., msp., powielany, m. l., j. niem., pol., k. 8

68. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)

Wykaz ocen dla poszczególnych studentów

1941-1945, rkp., msp., posyty, m. l., j. niem., pol., k. 119

69. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)

Seminarium z prawa politycznego i administracyjnego

Ogłoszenia

1941, msp., m. l., j. niem., pol., k. 2

70. Akademickie Obóz Herisau (St. Gallen)

Kartoteki poszczególnych studentów:

Nazwiska: Ambroziak Józef – Duczmalewski Czesław

1943, rkp., msp., druk z wstawkami rkp., m. l., j. pol., k. 88, zob. aneks 4

71. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)

Kartoteki poszczególnych studentów:

Nazwiska: Domagała Leon – Hyk Mirosław

1943, rkp., msp., druk z wstawkami rkp., m. l., j. niem., pol, k. 77, zob. aneks 4

72. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)

Kartoteki poszczególnych studentów:

Nazwiska: Jakimowicz Jan – Łukaszewicz Iwo

1943, rkp., msp., druk z wstawkami rkp., m. l., j. niem., pol, k. 100, zob. aneks 4

73. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)

Kartoteki poszczególnych studentów:

Nazwiska: Majtyka Ludwik – Orzechowski Tadeusz

1943, rkp., msp., druk z wstawkami, m. l., rkp., j. fran., niem., pol, k. 73, zob. aneks 4

74. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)

Kartoteki poszczególnych studentów:

Nazwiska: Pachel Karol – Rydel Władysław

1943, rkp., msp., druk z wstawkami, rkp., m. l., j. niem., pol, k. 53, zob. aneks 4

- 75. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)**
Kartoteki poszczególnych studentów:
Nazwiska: Sembrat Stanisław – Śnieguła Franciszek
1943, rkp., msp., druk z wstawkami, rkp., m. l., j. fran., niem., pol, k. 67, zob. aneks 4
- 76. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)**
Kartoteki poszczególnych studentów:
Nazwiska: Tarnowski Konstanty – Zgóralski Zbislaw
1943, rkp., msp., druk z wstawkami, rkp., m. l., j. niem., pol, k. 53, zob. aneks 4
- 77. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen)**
N.N., *Hochschullager Herisau*
Tekst
1945., m.l., j. niem., k. 6
- 78. Uniwersytet w Zurychu**
Wykazy absolwentów i doktorantów
Ok. 1957, rkp., msp., m. l., j. niem., pol, k. 6
- 79. Studenckie Organizacje Społeczne (teczka A i B)**
Action d'aide aux étudiants polonais
Statut, protokoły z posiedzeń, odezwy i apele, korespondencja
1947-1949, msp., msp. powiel., druk, m. l., j. franc., niem., k. 50+17
- 80. Studenckie Organizacje Społeczne**
Towarzystwo Bratniej Pomocy Studenckiej
Korespondencja, notatki
1943-1946, rkp., msp., m. l., j. franc., pol., k. 12
- 81. Rapport sur la situation des étudiants polonais en Suisse**
Tekst
1948, msp. pow., m. l., j. franc., k. 3
- 82. Obóz Licealny w Wetzikon**
Kronika obozu
1943, rkp., poszyt i m. l., j. niem., pol., k. 29
(wklejone 29 fot.)
- 83. Obóz Licealny w Wetzikon**
Korespondencja wychodząca do Inspektor der Internierten-, Hochschul- und Gymnasiallager
1941, msp., m. l., j. niem., k. 2
- 84. Szkolenia Wojskowe**
Kursy oficerskie
Materiały do ćwiczeń, plany i wykresy
1942, 1944, rkp., msp. powiel., m. l., k. 25
- 85. Kurs katolicko – społeczny**

Program, sprawozdanie, uwag
1942, msp., msp. powiel., m. l., k. 11

IV. Działalność kulturalna

86. Muzyka

Programy koncertów chórów żołnierskich
1940-1944, msp. powiel., druk, 2 fot. chóru żołnierskiego, m. l., j. franc.
k. 21 (w tym 2 fot.)

87. Muzyka

Utwory muzyczne internowanych
1940-1942, msp., xero, druk, m. l., k. 9

88. Muzyka

Teksty i nuty piosenek polskich
1940-1944, druk, druk powiel., m. l., j. franc., niem., pol., k. 62

89. Żołnierski Teatr 2 DSP *Maryna*

Programy teatralne, fot. z przedstawienia
1940-1944, druk, posyty i m. l., k. 28 (w tym 4 fot.)

90. Twórczość artystyczna

Rysunki, laurki, powinszowania, pocztówki
Życie Żołnierzy w Linorytach
1940-1945, rkp., msp., ksero, druk posyty i m. l., j. niem., pol., k. 70

91. Twórczość literacka

Komedia sceniczna J. Brzozowskiego
Jeneralna Indagacja
1940, msp. powiel., m. l., k. 38

92. Twórczość literacka

Felietony
1. J. Rucki – *Łopaty*
2. Cezary Szulczewski vel Sulima Michał, *Z rozważań wigilijnych*
3. Vetulani, *Obozy uniwersyteckie*
4. Nieustalone dot. internowanych
1942-1944, rkp., msp., msp. powiel., m. l., j. fran., niem., pol., k. 20

93. Twórczość literacka

Poezja
1. Brzozowski J.
2. Czyżowski A.
3. Mazurek Ewald
4. Otwinowski St.
5. Rakowski J.
6. Zagórski St.
7. Ziolo J.
1940-1945, 1980, msp., msp. powiel., druk, m. l., j. fran., niem., pol., k.
155

94. Twórczość literacka

Prasa, korespondencja w sprawach wydawniczych

1. *Jednodniówka*, 1940

2. *Na żołnierskim szlaku*, t. III, 1944, (okładka + frag.)

1940, 1944, msp., druk powiel., posyty i m. l., k. 47

95. Twórczość literacka

Prasa

Pamiętnik Literacko- Naukowy, 1941

Pamiętnik Literacki, 1944.

1941, 1944, msp. powiel., m. l., j. pol., k. 39

96. Uroczystości. Dzień Żołnierza Polskiego

Zaproszenie

1940, rkp., msp m. l., j. niem., pol., k. 2

97. Uroczystości. Boże Narodzenie

Programy, fotografie, tekst L. Rydel *Betlejem Polskie* (frag.)

1940-1942, msp. powiel., poszyt., m. l., j. niem., pol., 1 fot., k. 35 (w tym 3 fot.)

98. Uroczystości literackie

Programy, zawiadomienie o konkursie literackim

1941-1943, msp., druk, m. l., k. 3

99. Materiały do prac kulturalno-oświatowych

1941-1943, msp. powiel., poszyt, m. l., k. 116

100. Dyplom dla A.Raths

1945, msp., druk, m.l., j. franc., pol., k. 2

101. Redakcja *Goniec Obozowy*

Papier firmowy redakcji

B.d.,druk, m.l., k. 3

V. Działalność sportowa

102. Reklama meczu piłkarskiego, lista sportowców

1944, msp., msp. powiel., druk, m. l., j. niem., k. 3

VI. Korespondencja internowanych

103. Korespondencja wpływająca do Alfreda [Bednarskiego]? od osób nieustalonych

1940-1945, rkp., msp., m. l., j. niem., pol., k. 28 (w tym 1 fot.)

104. Korespondencja wpływająca do Kropfa Oskara od osób nieustalonych

1941-1945, 1948, rkp., msp., m. l ., j. niem., pol., k. 9

105. Korespondencja wpływająca do Matrasa Jana, Melsztyńskiego Mieczysława, Żarskiego Janusza od osób nieustalonych
1940-1944, rkp., msp., m. l ., j. franc., pol., k. 81

106. Korespondencja wychodząca od Miadelowicza Tadeusza i Mościbrodzkiego Stanisława do osób nieustalonych
1940-1941, rkp., ksero, j. niem., k. 21

107. Korespondencja osób nieustalonych Pocztówki, karty pocztowe, rachunki pocztowe
1940-1945, druk, m.l., j. franc., niem., pol., wł., k. 51

VII. Załączniki

A. Wspomnienia, opracowania, artykuły

108. Wspomnienia, opracowania historyczne niedrukowane
Teksty. Autorzy Beck Gebhard – Greiner Hans
1945 [?] - 1995, rkp., msp, poszyt, m.l., j. fran., niem., pol., k. 105, zob. aneks 5

109. Wspomnienia, opracowania niedrukowane
Teksty. Autorzy:
Kmietowicz Frank, *Internowanie polskich żołnierzy w Szwajcarii*
Lombard Ed., *Das Interniertenlager Büren / Aare*
1975 przed 1990 [?] załącznik , rkp., msp., msp. powiel., poszyt, m.l., j. niem., pol., k. 89

110. Wspomnienia, opracowania niedrukowane
Teksty. Autorzy: Raczek F.K. – N.N.
1965-2005, msp., msp. powiel., druk powielany, poszyt, m.l., j. niem., pol., k.115, zob. aneks 5

111. Wspomnienia, opracowania drukowane
Teksty
1947-2001, druk, ksero druku poszyt i m.l., j. niem., pol., k. 19 + ss. 109, zob. aneks 6

112. Artykuły w prasie polskiej
Teksty
1975-1985, druk, ksero druku, m. l., k. 32, zob. aneks 7

113. Artykuły w prasie polonijnej
Teksty
1971, druk, m. l., k. 5, zob. aneks 8

114. Artykuły w prasie szwajcarskiej
Teksty. Autorzy Arx Bernhard – E.Pf.

1940-2005, druk, m. l., j. franc., niem., k. 10, zob. aneks 9

115. Artykuły w prasie szwajcarskiej

Teksty. Autorzy: Fs – Heigi Gerda

1943-2002, druk, m. l., j. franc., niem., retoroman., k. 14, zob. aneks 9

116. Artykuły w prasie szwajcarskiej

Teksty. Autorzy: jr. – Knoblauch Urs

1940-2004, druk, druk powiel., m. l., j. franc., niem., k. 32, zob. aneks 9

117. Artykuły w prasie szwajcarskiej

Teksty. Autorzy Kraft Ekkehard - RMA

1965-2010, druk, druk powiel., m. l., k. 18, zob. aneks 9

118. Artykuły w prasie szwajcarskiej

Teksty. Autorzy: Rucki Jerzy – Vogel Lukas

1965-2005, druk, druk powiel, m. l., k. 25, zob. aneks 9

119. Artykuły w prasie szwajcarskiej nieustalonych autorów

Teksty

1940-2001, druk, druk powiel., m. l., k. 21, zob. aneks 9

120. Artykuły drukowane w prasie szwajcarskiej nieustalonych autorów

Teksty

1941[?]-1997, druk, druk powiel, m. l., j. fran., niem., k. 29, zob. aneks 9

121. Wycinki z prasy i nieustalonych wydawnictw

Ok. 1945-2010, druk, ksero, m. l., j. niem., k. 31

B. Materiały ulotne

122. Katechizmy, modlitewniki, mszaliki i obrazki świętych

1939-1942 [?]; 1951-1980 [?], druk, poszyt, m. l., k. 316

123. Śpiewniki

Śpiewniczek kościelny żołnierza polskiego, Zbiór polskich hymnów

1940-1941, druk, poszyt, j. ang., łac., pol., k. 211

124. Kalendarzyki żołnierza

1940-1943, druk, poszyt, j. niem., pol., k. 275

125. Kalendarzyki żołnierza,

1944-1945, druk, poszyt, m. l., k. 183

126. Zbiór kopert ze znaczkami Alfreda Hanika

1960-1980, poszyt, klaser zawiera 116 kopert

127. Okolicznościowe kartki pocztowe i pocztówki

1945-2001, druk, m. l., k. 8

C. Płyty gramofonowe

128. Płyty gramofonowe

Kolędy: *Gdy się Chrystus rodzi*, śpiew: Z. Pręgowski
Polnische Volkslieder, śpiew: chór internowanych polskich żołnierzy w Szwajcarii

b. d., 3 płyty gramofonowe w obwolutach (napisy w j. niem.)

D. Znaki, odznaki, medaliki

129. Znaki, odznaki, medaliki

b.d., 5 szt.

E. Uroczystości polsko-szwajcarskie

130. Szwajcarskie imprezy, wystawy poświęcone żołnierzom 2 DSP

Programy, zaproszenia, wycinki prasowe

2004-2010, druk, ksero druk, poszyt i m. l., j. niem., k. 19

131. Uroczystość odsłonięcia tablic upamiętniających gen. Henri Guisana i gen. Bronisława Prugara – Ketlinga

Artykuły, foldery, fotografie

2010, druk, fot., poszyty i m. l., j. niem., pol., k. 50 (w tym 2 fot.)

G. Materiały załączone w 2017 roku - nie zdigitalizowane

132. Protokoły z przesłuchań Żołnierzy internowanych w obozie przejściowym w St. Blaise:

- 1). Heluszka Teofil, kpr.
- 2). Kalita Tadeusz, aspirant
- 3). Kazak Józef, mjr.
- 4). Łuczyński Henryk, plut. pchor.
- 5). Malec Stanisław, strzelec

6). Samlik Walter, strz.

7). Węgierski Marian

1943, k. mszp., l., j. pol., s. 16

133. Zarządzenia prawne dla Żołnierzy Internowanych

1941, mszp., l., j. niem., s. 9

134. Pogadanki dla Żołnierzy Internowanych

- Biblioteka pogadanek obozowych,
- wybór wierszy polskich,

1942-1944, druk, rkp., mszp., l., j. pol., s. 18 + (2 egz. 51 k.)

135. Zaproszenia na koncerty

- programy koncertów,
- karty pocztowe + znaczki,

1940-1945, druk, mszp., j. niem., j. pol., l., s. 15

**136. Aktivdienst Gübler Marta Soldatenmütter
(dziennik służby Żołnierzom Internowanym)**

1941-1942, rkp., poszyt, j. niem., s. 44 + 1 karta pocztowa

137. Protokoły z przesłuchań Żołnierzy Internowanych w obozie przejściowym w Cudrefin.

1944, k., mszp., l., j. pol., s. 141

138. Druki ulotne:

- Biuletyny informacyjne o sprawach polskich,
- Raport Congrès de Pax Romana,
- « Drogi i bezdroża polityki litewskiej w czasie wojny »
- Rząd polski i czechosłowacki,
- Stanisław Mackiewicz (Cat) „Październik 1941 fakty i dokumenty”,
- Artykuły Witolda Wrońskiego,

139. Fotografie Żołnierzy Internowanych (niezidentyfikowane)

1940-1945, fotografie 168 fot., + koperty + 14 kart pocztowych

140. „Goniec Obozowy”

- projekt organizacji redakcji „Gońca Obozowego” - pisma Żołnierzy Internowanych w Szwajcarii,
- projekt biuletynu,
- cele, metody, sprawy techniczne,
- projekt reorganizacji pracy w ośrodku „Gońca Obozowego”,
- stan obozów na dzień 15 II 1944 (rozdzielnik egzemplarzy Gońca)

1940-1945, mszp., j. pol., l., s. 70

141. „Goniec Obozowy”

- Artykuły wstępne, materiały polityczne,
- Sprawy dot. biuletynu,

1940-1945, mszp., j. pol., l., s. 52

142. „Goniec Obozowy” Korespondencja A-B-C

- 1). Adamowski Piotr
- 2). Arendarski Mieczysław
- 3). Blumental M.
- 4). Bobkowski
- 5). Bronarski
- 6). Burhardt Tadeusz
- 7). Chmielewski ppor.
- 8). Chrościechowski Przemysław
- 9). Chrzanowski Leon
- 10). Czerniewski Kostek
- 12). Czyżewski Marian
- 13). Czyżowski Andrzej

1942-1944, rkp., mszp., druk, l., j. niem., j. pol., s. 178

143. „Goniec Obozowy” Korespondencja D, E, F, G, J, K

- 1). Donimirski Kazimierz
- 2). Dubowski J. T.
- 3). Epstein Mieczysław
- 4). Fidelkiewicz Bronisław
- 5). Getter Stanisław
- 6). Gondek Józef
- 7). Gordowski Z.
- 8). Gunior Jan
- 9). Gutowski
- 10). G-NN
- 11). Jareme R.
- 12). Jankiewicz E.
- 13). Kalenbachowa
- 14). Kenar Halina
- 15). Kociński Jerzy

- 16). Korniszewski F.
- 17). Kostecki Michał
- 18). Kozłowski Leopold
- 19). Kryska Tadeusz
- 20). Kryszczukajtis Wiktor
- 21). Kulesza Zdzisław
- 22). K – NN

1943-1944, rkp., mszp., k. mszp., druk, l., j. franc., j. niem., j. pol., s. 125

144. „Goniec Obozowy” Korespondencja L, Ł

- 1). Lazar Stanisław
- 2). Lette Zygmunt
- 3). Lewiński Jan
- 4). Lubowiczi
- 5). Lugowski Kajet
- 6). Łechtín Stefan
- 7). L – NN
- 8). Małeczyński
- 9). Mandecki Stefan
- 10). Mariko Roman
- 11). Marczak Jan
- 12). Meleń Aleksander
- 13). Miazgowski Bronisław
- 14). Młodyszewski Zygmunt
- 15). M – NN
- 16). Modzelewski J.
- 17). Nahaczewski Józef
- 18). Nowaczyk Jan
- 19). Nowakowski Jan
- 20). N – NN
- 21). Otwinowski Stanisław
- 22). Pisz Tadeusz

- 23). Pitka Marian
- 24). Pochwart Włodzimierz
- 25). Polański Adam
- 26). P – NN
- 27). Raczek Franciszek
- 28). Rawicz Jan
- 29). Rohoziński
- 30). Rokicki Roman
- 31). Romanowski W.,
- 32). Romerowa Jadwiga
- 33). Rozborowski Antoni
- 34). Rutkowski Henryk

1943-1944, rkp., mszp., k. mszp., druk, l., j. niem., j. pol., s. 175

145. „Goniec Obozowy” Korespondencja S - Sz

- 1). Sak Aleksander
- 2). Sangowicz Mieczysław
- 3). Severin
- 4). Skowron Wiktor
- 5). Srocki Stanisław
- 6). Stasz Mieczysław
- 7). Staszewski
- 8). Stefaniak Wiktor
- 9). Szeworski Adam
- 10). Święcicki Walerian
- 11). S – NN
- 12). Sałata Jan
- 13). Siekierski
- 14). Solak Jan
- 15). Szczepaniak Antoni
- 16). Szelewicki Feliks
- 17). Szeworski Adam

18). Szweizer R.

19). Sz – NN

1944, rkp., mszp., k. mszp., druk, l., j. pol., j. niem., s. 96

146. „Goniec Obozowy” Korespondencja U - Ż

1). Uramek Mieczysław

2). Ukraińczyk J

3). Vetulani Adam

4). Wierzuchowski Tadeusz

5). Witek Mieczysław

6). Wojciechowski Aleksander

7). Wojciechowski F.

8). Woyczyński Jan

9). Woyczys Edward

10). Wysokiński Antoni

11). Zawadowski Mieczysław

12). Zbyszewski A.

13). Zollinger G.

14). Żeleński Władysław

15). NN

1943-1944, rkp., mszp., k. mszp., druk, l., j. niem., j. pol., s. 92

Aneksy

Aneks 1

J.50. Akademicki Obóz Fryburg. Korespondencja wychodząca. Korespondenci:

1. Armee Suisse
2. Bibliotheque N. Roubarine
3. Bongras E.
4. Brzozowski

5. Buchdruckerei
6. Ciepiela Józef
7. Ciewiekowski
8. Commissariat federal a l'internement et a l'hospitalization
9. Deryng Antoine
10. Direction de l'instroduction publique
11. Eidgenossiches Kommissariat fur Internierung und Hospitalisierung
12. Frikker Otto
13. Ganend J.A.B.
14. Hohes Obergericht
15. Inspektor der Hochschullager
16. Instroduction publique
17. Internierten Hochschullager Wintherthur
18. Konkusamt

**J. 51. Akademicki Obóz Fryburg. Korespondencja wychodząca.
Korespondenci:**

1. Liesker G.J.
2. Marek Edmund
3. Miązgowski Bronisław
4. Polizeiabteilung
5. *Pro Polonia*
6. Rawicz Jan
7. Sangowicz M.
8. Schorer
9. Schweizerische Bundeskanzlei Bern
10. Societe Des Tramways
11. Szinkaruk Paul
12. Toporowski Wiesław
13. Weber L.
14. Wierzyński Lesław
15. Zielińska-Studzińska Halina

Aneks 2

**J. 52 Akademicki Obóz Fryburg. Korespondencja wpływająca.
Korespondenci:**

1. Academia Friburgensis
2. Akademischer Maschinen-Ingenieur-Verein E.T.H
3. Amities Greco-Suisse
4. Bibliotheque Cantonalke et Universitaire
5. Buchantiquariat
6. Buchdruckerei Effingerhof AG Brugg
7. Bureau International d'Education
8. Camp Universitaire Italien
9. Eidgenossiches Kommissariat fur Internierung und Hospitalisierung
10. Eidgenossiches Technische Hochschule Zurich
11. Fond Europeen de Secours aux Etudiants

12. Frikker Otto
13. Gigon Alfred
14. Hochschullager Winterthur
15. Hoffmann Egon
16. Hurlimann Hans
17. Imprimerie Edition
18. Imprimerie P. Claraz und Cie
19. Int. Gymnasial-Lager Wetzikon
20. Kantonales Arbeitsamt Fryburg
21. Lamber U.
22. Librairie Payot
23. Marberie – Sculpture, Monuments Funeraires
24. Ministerstwo Oświaty RP
25. Muzeum Polskie w Rapperswilu
26. Oeffentliche Bibliothek der Universitat in Basel
27. Office Cantonale du Travail – Freiburg
28. Office des Poursuites Fribourg
29. Organisation und Verlag fur Wirtschaftsferderung
30. Polskie Wydawnictwo Naukowe
31. Poselstwo RP w Bernie
32. *Pro Polonia*
33. Redaction de *La Liberte*
34. Russische Bibliothek Zurich
35. Schweizerische Armee
36. Schweizerische Polenhilfe
37. Standerat
38. Tribunal Cantonal de l'Etat de Fribourg
39. Universite de Geneve
40. Universite de Neuchatel
41. Uniwersytet we Fryburgu
42. Winiarski Zbigniew
43. Zeller Max

Aneks 3

J. 53. Akademicki Obóz Fryburg. Sprawy studentów. Nazwiska:

1. Aleksandrowicz M.
2. Blinek Jerzy
3. Blumstajn Mendel
4. Boiński Wincenty
5. Brenn F.
6. Brzozowski Jerzy
7. Ciepiela Józef
8. Daguet Leon
9. Dunin Stanisław
10. Dziurzyński Jan
11. Dzoga Antoine
12. Estreicher Zygmunt
13. Grabiński Zygmunt

14. Heyman Jan
15. Hoffmann Stanislas
16. Jochymek Jakub
17. Koczorowski Tadeusz
18. Kucharski Witold
19. Kuczmierowski Bogusław
20. Łuczak Władysław
21. Melen Aleksander
22. Mierzwa Paweł
23. Mueller Edward
24. Nadziorny Roman
25. Nidecki Edward
26. Nowaczyński Jan
27. Nowakowski Georges
28. Osiecki Wincenty
29. Pająk Michał
30. Petsch Waclaw
31. Piechowicz Tadeusz
32. Piotrowski Stanisław
33. Plater Andre
34. Ptak Franciszek

J.54. Akademicki Obóz Fryburg. Sprawy studentów. Nazwiska:

1. Schwarzstein-Symcha Jerzy
2. Smoleń Jerzy
3. Solski Leszek
4. Stark Tadeusz
5. Stelmaszewski Edwin
6. Szczerban Czesław
7. Szereszewski Eliazar
8. Szkuta Frank
9. Szychowski Zbigniew
10. Śliwa Roman
11. Świda Jan
12. Walzer Pierre
13. Wąsik Stefan
14. Woytasiński Z.

Aneks 4

J.70. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen). Kartoteki poszczególnych studentów. Nazwiska:

1. Ambroziak Józef
2. Armiński Zbigniew
3. Arsenicz Tadeusz
4. Banaś Stefan
5. Baron Stanisław
6. Barszczewicz Jan

7. Bartosik Stanisław
8. Bańkiewicz Władysław
9. Bernaś Jan
10. Biedroń Michał
11. Bielecki Stanisław
12. Blazejewski Aleksander
13. Bobrowski Leszek
14. Bohr Adam
15. Bres Stanisław
16. Burek Maksymilian
17. Chłapowski Andrzej
18. Chudzikiewicz Jerzy
19. Cymbalski Jerzy
20. Czaniewicz Aleksander
21. Czarnecki Roman
22. Czerniawski Albin
23. Czernik Henryk
24. Datka Zygmunt
25. Dmitriew Jerzy
26. Dobrzański Tadeusz
27. Duczmalewski Czesław

J. 71. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen). Kartoteki poszczególnych studentów. Nazwiska:

1. Domagała Leon
2. Dziura Stanisław
3. Ejsmond Jerzy
4. Ferkałuk Franciszek
5. Fijałkowski Bolesław
6. Gajda Emil
7. Galeja Emil
8. Gałązka Franciszek
9. Garwoliński Mieczysław
10. Gasiński Tadeusz
11. Głowacki Zenon
12. Głuch Paweł
13. Gołaś Antoni
14. Gołąb Tadeusz
15. Gorzelańczyk Józef
16. Góral Cyryl
17. Górnisiewicz Władysław
18. Górski Waclaw
19. Grodnicki Adam
20. Grzenkowski Ludwik
21. Grzegowski Jan
22. Grzonka Aleksander
23. Guttkind Edward
24. Hajdziny Stanisław
25. Hyk Mirosław

J. 72. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen). Kartoteki poszczególnych studentów. Nazwiska:

1. Jakimowicz Jan
2. Jakimowicz Tadeusz
3. Jarczyk Alojzy
4. Jarema Jan
5. Jędrzykiewicz Józef
6. Jorkasch-Koch Roman
7. Kasperowicz Jerzy
8. Kasprzak Władysław
9. Kaszuk Dymitr
10. Kling Jan
11. Kmietowicz Franciszek
12. Kobryner Jan
13. Kociatkiewicz Marek
14. Konarski Stanisław
15. Kopiek Joachim
16. Kozłowski Adam
17. Krauze Jerzy
18. Król Zygmunt
19. Krupa Józef
20. Krupowicz Edward
21. Kryszyn Edward
22. Krzemiński Józef
23. Krzyżanowski Janusz
24. Kwaśniewski Eugeniusz
25. Landau Egon
26. Lemme Jan
27. Lipczyński Benedykt
28. Lisowski Tadeusz
29. Lis Władysław
30. Litwak Jerzy
31. Łazowski Paweł
32. Łukaszewicz Iwo

J.73. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen). Kartoteki poszczególnych studentów. Studenci:

1. Majtyka Ludwik
2. Maksymowicz Stanisław
3. Mamak Zbigniew
4. Manitius Leon
5. Markiewicz Jan
6. Mathea Edmund
7. Matuszewski Zygmunt
8. Matwiejew Aleksander
9. Mazur Józef
10. Mazur Władysław
11. Mazurkiewicz Józef
12. Metelski Władysław

13. Miedzianogoza J.
14. Mierzwa Paweł
15. Milewski Franciszek
16. Minikowski Stefan
17. Mnich
18. Morawiecki Andrzej
19. Morawski Cezary
20. Mostowski Józef
21. Mozdzenski Stanisław
22. Niziołek Władysław
23. Nowak Jerzy
24. Nowak Władysław
25. Ohrt Wojciech
26. Olexy Bogdan
27. Orzechowski Tadeusz

J.74. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen). Kartoteki poszczególnych studentów. Studenci:

1. Pachel Karol
2. Pająk Michał
3. Pajor Kazimierz
4. Paszkowski Jerzy
5. Paulini Fryderyk
6. Petruszka Mirosław
7. Podliński Zygmunt
8. Politowski Roman
9. Porst Mieczysław
10. Radzik Leonard
11. Richtman Juliusz
12. Rott Wacław
13. Rubach Tadeusz
14. Rucki Jerzy
15. Rybicki Witold
16. Rydel Władysław

J. 75. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen). Kartoteki poszczególnych studentów. Studenci:

1. Sembrat Stanisław
2. Siekierski Karol
3. Sieprawski Leopold
4. Sitnicki Edmund
5. Skarżyński Jan
6. Smyk Stanisław
7. Sobieniak Janusz
8. Sokołowski Roman
9. Spora Wolfgang
10. Stal Józef
11. Stanchly Rafał
12. Stefański Franciszek

13. Stepanow Andrzej
14. Stocker Jan
15. Stradowski Marian
16. Strzelczyk Stanisław
17. Stupka Tadeusz
18. Sujecki Jerzy
19. Surma Józef
20. Szuladziński Antoni
21. Szyrpałło Michał
22. Śliwka Władysław
23. Śnieguła Franciszek

J. 76. Akademicki Obóz Herisau (St. Gallen). Kartoteki poszczególnych studentów. Studenci:

1. Tarnowski Konstanty
2. Tromszczyński Eugeniusz
3. Trybuła Andrzej
4. Trzeciach Andrzej
5. [Ulrych]? A.
6. Wajda Ludwik
7. Wajs Adam
8. Wasilewski Lech
9. Wawrzków Jan
10. Węgrzynek Tadeusz
11. Wierczyński Lesław
12. Wiliński Jan
13. Włoch Kazimierz
14. Woytasiński Zdzisław
15. Wycech Stefan
16. Zagórski Stanisław
17. Zarski Janusz
18. Zgóralski Zbislaw

Aneks 5

J.108. Wspomnienia, opracowania niedrukowane

1. Beck Gebhart E., *Belege aus der Geschichte der Liegenschaft Marktgasse I / Graben 33*. Beck Manfred B., *Station in der Geschichte der Liegenschaft Marktgasse I / Graben 33*
2. Biegański Witold, *Bitwa o Francje. Przebieg działań bojowych w świetle wskaźników operacyjno-taktycznych*
3. Borek Denis, *La Suisse interne 44.000 militaires étrangers le long du jura en Juin 1940*
4. Greiner Hans, *Internierte und Flüchtlinge in schweizerischen Lagern*
5. Greiner Hans, *Internierte*

J. 110. Wspomnienia, opracowania niedrukowane

1. Raczek F. K., *Die Internierung der 2. polnischen Schützendivision in der Schweiz vor 25 Jahren (1940-1945)*
2. Rowiska-Januszewska Barbara, *Zum Motiv der polnischen Internierten in der Deutschschweizer Literatur*
3. Siębab Mieczysław, *Poczta żołnierzy internowanych w Szwajcarii 1940-1946*
4. Węgiel Henryk, *Internierung der polnischen Division in der Schweiz von 1940 bis 1945*
5. N. N. , *Pamiętki po polskich obozach szkolnych w Szwajcarii*

Aneks 6

J. 111. Wspomnienia, opracowania drukowane

1. Bergmann Chales, *Wauwilermoos*. 1947
2. Dębicka O., *Fotografie z tłem. Gdańszczenie po 1945*. Gdańsk 2003 (frag., s. 137, 142/143)
3. Leuthold J., *Das Polnische Internierten-Hochschullager in Winterthur 1940-1946*. 1948
4. Probst R., *Flüchtlinge und Internierte in der Schweiz*. (frag., s. 222-233)
5. Rusterholz E., Hauser W., Probst W., Rechsteiner R., Scherrer K., *So erlebte Näfels den Zweiten Weltkrieg*. 2001

Aneks 7

J.112. Artykuły w prasie polskiej

1. Garliński Bohdan, *Druga Dywizja Strzelców Pieszych (Barwy, odznaki, pamiątki, broń)*
Druk w: [Biuletyn Wojskowej Służby Archiwalnej]
b. nr i d., s. 275-291
2. Gogłuska Stanisław, *W 45-lecie walk Polskich Sił Zbrojnych we Francji*
Druk w: *Za i Przeciw*, nr 28, 14.07.1985, s. 21-23
3. Jw., *Służba duszpasterska w PSZ na Zachodzie*
Druk w: [Słowo Powszechne], 6 nr i d.
4. Jw., *Nie zapomnieć, że jesteście żołnierzami!*
Druk w: *Za i Przeciw*, 6. nr, 22.11.1981, 6 s.
5. Jw., *Francuska ocena walk 2 DSP we Francji*
Druk w: *Za Wolność i Lud*, nr 25, b. d.
6. Kopińska Katarzyna, *Matura na obczyźnie*
Druk w: *TK [Tygodnik katolicki]?*, b. nr, 30.09.1979, b. s.
7. Lisek Zdzisław, *Dokumentacja wizualna do dziejów 2 DSP 1939-1945*
Druk w: [Biuletyn Wojskowej Służby Archiwalnej], nr 7, 1975, s. 117-130]
8. Mokrzycka Małgorzata, *Za piątą granicą*
Druk w: *Express Wieczorny* 6. nr, 28.-30.12.1985, b. s.
9. M. J., *Spotkanie b. żołnierzy 2 DSP*
Druk w: *Za Wolność i Lud*, nr 42, 8.10.1980, s. 17
10. Skawa Jan, *2 DSP w Szwajcarii*

Druk w: *WTK* [Warszawski Tygodnik Kulturalny], nr 29, 30, 20.07.1980 i 27.07.1980

Aneks 8

J.113. Artykuły w prasie polonijnej

1. Vincenz Kazimierz, *30-lecie liceum polskiego w Szwajcarii*

Druk w: *Dziennik Polski*, b. nr, 4.10.1971, b. s.

2. J. w., *Tablica pamiątkowa 2 Dyw. Strzelców Pieszych*

Druk w: *Dziennik Polski*, b. nr, 11.10.1971, b. s.

3. J. w., *30-lecie liceum polskiego w Szwajcarii*

Druk w: *Jutro Polski*, b. nr, 17.10.1971, b. s.

4. J. w., *Poświęcenie tablicy pamiątkowej*

Druk w: *Orzeł Biały*, b. nr, 1971, b. s.

5. N. N., *O akcji oświatowej w Wojsku Polskim*

Druk w: *Wiadomości*, nr 34, 2.08.1971, b. s.

Aneks 9

J.114. Artykuły w prasie szwajcarskiej

1. Von Arx Bernhard, *Und auf den Bäumen Späher gegen das Techtelmechtel*

Druk w: *Die Weltwoche*, nr 25, 21.06.1990, s. 41

2. Bergen Stefan, *Suche nach der verlorenen Heimat*

Druk w: *Berner Zeitung*, b. nr, 14.09.2004, s. 2

3. Biznia Konstanty, *Erinnerungsfeier an das polnische Gymnasiallager Wetzikon*

Druk w: *Linth*, b. nr, 24.11.1971, b. s.

4. Bolli Thomas, *Die anhaltende Dankbarkeit der Polen*

Druk w: *Tagesanzeiger*, b. nr, 9.05.2000, s. 13

5. Bürgi Willi, *Das Fremde irritiert das Leben im Dorf*

Druk w: *Neue Luzerner Zeitung*, nr 48, 26.02.2005, s. 25

6. B. A., *Une visite aux internés polonais*

Druk w: *L'Echo Illustré*, nr 35, 31.04.1940, s. 1094-1097

7. Cls, *Wir dachten, mit einem Kind kann man ihn doch nicht ausweisen*

Druk w: *Der Landbote*, b. nr, 6.05.1995

8. Emmeneger Urs, *In der Schule hängengeblieben*

Druk w: *Schweizer Illustrierte*, nr 45, 1.11.1971, s. 66-72 (2 egz.)

9. E. Pf., *Einweihung einer Gedenktafel in Wiesendangenn*

Druk w: *Der Landbote*, nr 224, 27.09.1971, s. 21

J. 115. Artykuły w prasie szwajcarskiej

1. Fs., *Das unsterbliche Polen*

Druk w: *Sie und Er*, nr 20, 14.05.1943, s. 15-18

2. Fuchrimann Daniel, *Eine Ausstellung in Huttwil zeigt das Schicksal polnischer Internierter*

Druk w: *Der Unter-Emmentaler*, b. nr, 9.06.1965, b. s.

3. Gessner Salomon, *Les universités et lycées dans les camps d'internés en Suisse*
Druk w: *Das Rote Kreuz*, nr 5, 4.02.1943, s. 53-56
4. Grivat Olivier, *Pour 42 000 militaires français et polonais la Suisse aura été une « prison sans barreaux »*
Druk w : *24 Heures*, b. nr, 6.-7.05.1995. b. s.
5. J. W., *Internes en Suisse*
Druk w: *Le sillon romand*, b. nr, 8.05.1995, s. 18
6. gtg, *Polenstrasse-von Internierten erbaut*
Druk w : *Walliser Bote*, b. nr 5.11.2002, s.13
7. G. H., *Schweizer Pass und polnischer Name*
Druk w: *Genossenschaft*, nr 34, 21.08.1965, b. s.
8. Hauser Jakob, *Die Polen – „Wetziker“ einst und jetzt*
Druk w: *Zürich Oberländer I*, 1972, s. 6-7
9. Hegi Gerda, *Wie leben sie heute?*
Druk w: *Blatte für Alle*, nr 24, 12.06.1965, s. 8-10

J. 116. Artykuły w prasie szwajcarskiej

1. jr., *Auf den Spuren polnischer Internierten in den Jahren 1940/41*
Druk w: *Der Unter-Emmentaler*, b. nr, 9 III 1995, b. s.
2. J. M., *Das polnische Interniertenlager 1941-1945. Erinnerungsfeier in Wetzikon*
Druk w: *Neue Züricher Zeitung*, b. nr, 15.09.1971, b.s.
3. J. M., *Gedenkfeier der Exilpolen in Wiesendangen*
Druk w: *Der Landbote*, nr 220, 22.09.1971, s. 17
4. J. R., *Une visite aux camps d'internes*
Druk w : *Feuille d'Avis de Lausanne*, b. nr, 5.07.1940, s. 2
5. Kästli Tobiasz, *12.000 polnische Soldaten kamen in die Schweiz*
Druk w: *Tages Anzeiger Magazin*, nr 6, 7.02.1981, s. 10-16;33
6. Kbz, *Tragische Liebe in einer bewegten Zeit*
Druk w : *Kiebötz*, nr 29, 12.08.2004, s. 1, 3, 5 (2 egz.)
7. Kdh, *Erinnerungen an polnische Internierung*
Druk w: *Berner Zeitung*, 6. nr, 9.06.1995, b.s.
8. Keller Christoph, *Jenseits der Landesgrenzen*
Druk w: *Das Magazin*, nr 5, 5.-12.02.2000, s. 32-39
9. Khs, *Sechs Jahre war Winterthur polnische Universitätsstadt*
Druk w: *Der Landbote*, b. nr, 6.05.1995, s. 12
10. Knoblauch Urs, *Danke dir Schweiz*
Druk w: *Zeit-Fragen*, nr 26, 14.07.2003 [s.1-6]

J. 117. Artykuły w prasie szwajcarskiej

1. Kraft Ekkehard, *Die polnische Frage im Zweiten Weltkrieg*
Druk w: *Neue Zürcher Zeitung*, nr 55, 7.03.1995, s. 9
2. Kündig Jörg, *Internierte im Zürcher Oberland*
Druk w: *Heimatspiegel*, nr 6, czeriwice 1984, s. 41-47 (2 egz.)
3. Kurz Hans, *Die Schweiz und der verhängnisvolle August 1939*
Druk w: *LNN Beilage*, nr 2003, 2.09.1989, b. s.
4. Peternier Jean Pierre, *Jozef Smoliski. Die in der Schweiz internierten polnischen Soldaten (1940-1945)*

- Druk w : ASMZ, 12/2010, s. 56
5. Plain Daniel, *Ehemalige Internierte danken mit Gedenkstein*
Druk w: ... *Thurgau*, b. nr, 9.05.1995, b. s.
6. P. R., *Auch im Bezirk Gaster waren viele Polen interniert*
Druk w : *Gasterländer*, b. nr, 15.06.1980, 6. s
7. Rathgeb Hans, *Polacy i Szwajcarzy w Przyjaźni*
Druk w: *Die Linth und Rapperswiler Nachrichten*, nr 76, 2.07.1965, 6. s
8. J. W., *Die Internierung der Polen*
Druk w: *Die Linth*, nr 71, 20.06.1980, b. s.
9. J. W., *Polnische Soldaten: Aufrecht und treu*
Druk w: *Die Linth*, b. nr, 20.08.1990, b. s.
10. RMA, *Polen in der Romandie*
Druk w: *Neue Zürcher Zeitung*, nr 119, 24.05.1995, s. 17 (2 egz.)

J. 118. Artykuły w prasie szwajcarskiej

1. Rucki Jerzy, *Das vergessen wir der Schweiz nie!*
Druk w: *AZ/LT*, b. nr, 20.08.1998, s. 7 (2 egz.)
2. J. W., *Pickel und Schaufel statt Karabiner und Schulbank*
Druk w: *Terra Grischuna*, b. nr, 3.01.1999, s. 26-29
3. J. W., *Die Polen in Sirnach*
Druk w: *Sirnach*, b. nr, b. d., s. 51-54
4. Schär Markus, *Schweizer Mädchen wuschen uns die Füße*
Druk w : *Tages Anzeiger*, b. nr, 20.08.1990, b. s.
5. Schaufelberger Philipp, Vonarburg Philipp, *Von der „Verwendung polnischer Internierten im Kriegsfall“*
Druk w: *ASMZ Allgemeine Schweizerische Militärzeitschrift*, nr 6, czerwiec 2005, s. 20-21
6. Schaufelberger Otto, *Charmante Polen und listige Dorfweiber*
Druk w : *Tages Anzeiger*, b. nr, 13.08.2004, s. 17
7. Streif Andreas, *Wir hätten für die Schweiz gekämpft*
Druk w: *Züri Oberland Nachrichten*, nr 17, 27.04.1995, s. 17
8. Szlepy Bruno, *Polens Präsident mit dem Schweizer Pass*
Druk w: *Zeitspiegel*, b. nr, 26.10.1988, s. 12-13 (2 egz.)
9. S., *Altbüron: Erinnerung an polnische Internierte*
Druk w: *Willisauer Bote*, nr 6, 16.01.1962, s. 6
10. Vetter Urs, *Einweihung der neuen Gedenktafel*
Druk w: *Regional Zeitung*, b. nr, 1995, b. s.
11. Vogel Lukas, *Janczak & Co. Erinnerung an die polnischen Internierten*
Druk w: *Via. Das Magazin der Bahn*, nr 1, 1996, s. 14-18 (2 egz.)

J. 119. Artykuły w prasie szwajcarskiej

1. *Jenseits der Landesgrenzen*
Druk w: *ASMZ. Allgemeine Schweizerische Militärzeitschrift*, nr 4, kwiecień 2001, b. s.
2. *Die Feier zur Enthüllung des polnischen Gedenksteines im Friedhof Rosenberg*
Druk w: *Angebote*, b. nr, 3.10.1969, b. s.
3. *Internierte Polen*
Druk w: *Basler Nachrichten*, nr 181, 4.07.1940, b. s.

4. *480 Polen in Wiesendangen interniert*
Druk w : *De Wisidanger*, nr 3, maj 1990, s. 15-17
5. *Polnische Internierte Wiesendanger Ausbauschlacht!*
Druk w: *De Wisidanger*, nr 4, lipiec 1990, s. 20-22 (2 egz.)
6. *Als in Rohrbach noch der Polenchor sang*
Druk w : *Der Bund*, b. nr, 9.6.1995, b. s.
7. *Zum Tode eines polnischen Generals*
Druk w: *Der Gasterländer*, nr 261, 8.10.1980, b. s.
8. *Echte Bemühungen trotz zahlreicher Gegensätze*
Druk w: *Der Landbote*, nr 33, 10.02.1986, s. 9
9. *Eine Delegation privat auf Polenreise*
Druk w: *Der Unter-Emmentaler*, b. nr, czerwiec 1988, b. s.
10. *Wie Vergangenheit plötzlich Gegenwart wird*
Druk w: *Der Zürcher Oberländer*, b. nr, 17.09.1987, b. s.
11. *Ehemalige polnische Internierte danken der Schweiz noch nach vier Jahrzehnten*
Druk w: *Die Linth*, nr 72, 23.06.1980, b. s.
12. *Ungebrochener geistiger Widerstand*
Druk w: *Die Linth*, b. nr, 19.09.1983, b. s.

J. 120. Artykuły w prasie szwajcarskiej

1. *1940 überschritten 13.000 Polen die schweizer Grenze*
Druk w: *Die Linth*, nr 114, 26.07.1990, b. s.
2. *Polnische Erinnerungsfeier in Wetzikon*
Druk w: *Die Tat*, b. nr, 14.09.1971 b. s.
3. *Sie trafen sich wieder*
Druk w: *Die Ostschweiz*, nr 551-552, 26.11.1960, s. 13
4. *Meistergeigen aus Rentnerhand*
Druk w : *Neue Zürcher Zeitung*, nr 241, 15.-16.10.1988, s. 55
5. *Die Beilegung zweier Streitfälle mit Frankreich*
Druk w: *Neue Zürcher Zeitung*, b. nr, 25.11.1955, b. s.
6. *Die Polen stellten ihren Mann*
Druk w : *Schweizer Illustrierte Zeitung*, nr 32, 1.08.1960, s. 10-12
7. *Erinnerungsfeier an das polnische Hochschullager*
Druk w: *St. Galler Tagblatt*, nr 548, 21.11.1960, s. 23
8. *13.000 Polen überschritten 1940 die Schweizer Grenze*
Druk w: *St. Galler Volksblatt*, b. nr, 15.08.1990, b. s.
9. *12.000 polnische Soldaten kamen in die Schweiz*
Druk w: *Tages Anzeiger Magazin*, nr 6, 7.02.1981, s. 10-12, 14-16 (2 egz.)
10. *Exil-Polen loben die Haltung der Schweiz*
Druk w: *Zürichsee Zeitung*, b. nr, 18.11.1997, s. 5
11. *1. August 1980. Vor 40 Jahren sprach General Henri Guisan am Radio*
Druk N. N.
12. *Lommis: Polen dankt*
Druk N. N.
13. *Fin tragique de trois internés polonais*
Druk N. N.